

Forhåndsvarsel om mulig omgjøring av vedtak om tilskudd og krav om tilbakebetaling av utbetalt tilskudd

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) forhåndsvarsler med dette Forandringsfabrikken (FF) iht. forvaltningsloven § 16 om at Bufdirs vedtak om tildeling av tilskudd til FF for tilskuddsåret 2022 vurderes omgjort og at det kan bli fattet vedtak med krav om tilbakebetaling av allerede utbetalt tilskudd for tilskuddsåret 2022.

Forhåndsvarselet gjelder følgende vedtak:

- Prosjekt «Hjelpetiltak som hjelper»
Vedtaksdato 26. april 2022
Tilskuddsbeløp 2022: kr 480 000
- Prosjekt «Hjelpetiltak»
Vedtaksdato 26. april 2022
Tilskuddsbeløp 2022: kr 450 000
- Driftstilskudd
Vedtaksdato 8. april 2020 for perioden 2020-2022
Tilskuddsbeløp 2022: kr 730 000
- Prosjekt «Mitt liv»
Vedtaksdato 22. juni 2020 for perioden 2020-2022
Tilskuddsbeløp 2022: kr 3 830 000

De aktuelle tilskuddene er innvilget under forutsetning av at FF faktisk fyller vilkårene for tildelingene.

Når det gjelder vilkårene for tildelingene, så følger det av vedtakene at organisasjonen må ha etiske retningslinjer, gode rutiner eller annet som sørger for tryggheten til barn og unge i tilbudene - for eksempel opplæringstiltak, referansesjekk, politiattest eller lignende for personer som jobber med barn og unge.

Videre er det, selv om det ikke følger direkte av vedtaksbrevet eller ordlyden i Stortingets bevilgning, et vilkår for Stortingets bevilgning at organisasjonens drift og virksomhet er forsvarlig. Det vises til at det vil være i strid med Stortingets intensjon å tildele tilskudd til organisasjoner som ikke har forsvarlig drift - og at dette er særlig viktig når fravær av forsvarlig drift innebærer at barn og unges trygghet ikke blir ivaretatt. Dersom organisasjonen har barn og unge som ansatte, som representanter for organisasjonen eller organisasjonens innsats er rettet mot denne gruppen, er det derfor også et vilkår at barn og unge blir ivaretatt på en trygg måte.

Det følger også av vedtakene at det er et vilkår for tildelingene at organisasjonen må gi Bufdir alle opplysninger av betydning for søknaden, og at dette gjelder enten tilskuddet er utbetalt eller ikke.

Om saken:

Gjennom medieomtale og varsler, i etterkant av tildelingene og utbetalingene av tilskudd til FF for 2022, ble Bufdir gjort kjent med opplysninger og påstander om en rekke alvorlige hendelser som kunne indikere at FFs drift ikke var forsvarlig og at FF ikke ivaretok barn og unge på en trygg og forsvarlig måte.

Forholdene som ble omtalt var av en så alvorlig karakter at Bufdir så det som nødvendig å igangsette en ekstern undersøkelse av FF. Undersøkelsen ble gjennomført av KPMG på vegne av Bufdir, og undersøkelsen ble presentert i rapport av 27.11.2022 «Ekstern undersøkelse av Forandringsfabrikken». Rapporten er offentliggjort og innholdet forutsettes kjent for FF.

I rapporten er det opplysninger om flere alvorlige forhold knyttet til FFs drift og virksomhet, og Bufdir vil i den sammenheng særlig trekke frem følgende:

- Det har vært et fravær av etiske retningslinjer og utilstrekkelig rutiner som sørger for trygghet for barn og unge i perioden som omfattes av undersøkelsen
- Flere tidligere unge proffer og ansatte beskriver utrygghet og press over tid fra personer i ledende stillinger i FF, i forbindelse med sceneopptredener/-presentasjoner
- Arbeidstilsynet gjennomførte tilsyn hos FF 16.6.2021 og leverte sin rapport 20.12.2021. I rapporten påpekes vesentlige mangler, blant annet mangler knyttet til arbeidsavtaler og registrering av arbeidstid, verneombudsordning/samarbeid, kartlegging og risikovurdering av arbeidsmiljøet og skriftlige rutiner for avvikshåndtering. Bufdir vil bemerke at det er sannsynliggjort at dette også gjaldt unge proffer som var ansatt. Arbeidstilsynet beskriver også en virksomhet med liten kjennskap til regelverket, samt høye psykososiale krav og krevende organisatoriske forhold i virksomheten
- Tidligere ansatte og proffer forteller om bekymring knyttet til hendelser på FFs camper, og til hvordan disse hendelsene ble håndtert av FF.
- Flere tidligere unge proffer beskriver opplevelser av utrygghet knyttet til hendelser i et kollektiv der FF hadde kontrakt med huseier, og til hvordan varsler og bekymringer ble håndtert av ledelsen i FF
- Håndtering av samtykke fra barn og unge er ikke i henhold til personopplysningsregelverket
- FF beskriver egen metodikk som å fremstille råd fra barna ufiltrert og uten tolkning. Rapporten viser imidlertid at det finner sted en tolkningsprosess, samt at rådene som gis er de ansattes tolkning av hvilken løsning som bør følge av barnas erfaringer - selv om det også kan tenkes andre løsninger på det samme utfordringsbildet. Måten rådene blir fremstilt på kan derfor ifølge rapporten ses på som noe misvisende. I tillegg fremgår det av rapporten at måten enkelte sitater er gjengitt er direkte misvisende og ikke akseptable
- FFs organisasjonsform og vedtekter medfører et demokratisk underskudd

I tillegg til de ovennevnte punktene, vil Bufdir også påpeke at vi ved brev av 31.08.2020 etterspurte om det ble innhentet samtykke fra barnets foresatte i forbindelse med rekruttering av proffer og deltakelse på ulike arrangementer hvor de skulle uttale seg om sine erfaringer. Vi ba videre om å få tilsendt FFs retningslinjer for bruk av barn som

erfaringskonsulenter i FFs arbeid. Bufdir har flere ganger både i 2020 og 2022 etterlyst svar fra FF, men vi har ikke fått svar på henvendelsen.

Bufdirs vurdering:

Bufdir vurderer at opplysningene i KPMGs rapport og opplysningene ellers i saken kan tilsi at de tidligere nevnte vilkårene for tildelinger og utbetalinger av tilskudd til FF for tilskuddsåret 2022 ikke var oppfylt. Det vises her til at det er vilkår om at drift og virksomhet skal være forsvarlig, at barn og unge skal ivaretas på en trygg måte og at organisasjonen må ha etiske retningslinjer, gode rutiner eller annet som sørger for tryggheten til barn og unge i tilbudene - for eksempel opplæringstiltak, referansesjekk, politiattest eller lignende for personer som jobber med barn og unge.

Det fremstår videre som at FF ikke har informert Bufdir om de forhold og hendelser som vi har trukket frem eller om andre sentrale forhold av betydning for tildelingene av tilskudd.

Etter forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c kan et forvaltningsorgan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget dersom vedtaket må anses ugyldig. Det følger videre av § 35 siste ledd at begrensingene i omgjøringsadgangen som følger av bestemmelsens første, andre og tredje ledd ikke gjelder dersom endringsadgangen følger av vedtaket selv. I vedtakene om tilskudd fremgår det at Bufdir kan kreve utbetalt tilskudd tilbake helt eller delvis dersom FF ikke gir fullstendige eller korrekte opplysninger til Bufdir.

Dersom FF ikke har gitt opplysninger av betydning for søknadene eller av betydning for Bufdirs vurdering av om vilkårene for å innvilge tilskudd var oppfylt, kan dette tilsi at vedtakene må anses helt eller delvis ugyldige. Det vil i så tilfelle ikke være grunnlag for å utbetale resterende tilskudd for 2022. I så fall vil det også kunne være grunnlag for å kreve at FF betaler tilbake det som allerede er utbetalt av tilskudd for 2022.

FF gis med dette mulighet til å uttale seg om saken, jfr. forvaltningsloven § 16. Fristen for uttale seg settes til 16. januar 2023. Det vil ikke bli fattet vedtak i saken før fristen er utløpt.

En uttalelse om saken kan sendes til postmottak@bufetat.no med henvisning til saksnummer 2022/60775.